

Locatieonderzoek Crematorium Oss

september 2010

Dienst Stadsbeleid
Afdeling Stedelijke Ontwikkeling

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Programma van eisen crematorium	3
3.	Uitgangspunten bepaling zoekgebied	4
4.	Afbakening zoekgebied	7
5.	Zoekgebied en zones	8
6.	Criteria voor locatieafweging	9
7.	Beoordeling	12
8.	Conclusie	17
9.	Afsluitend	20

Bijlage

Signaleringskaart externe veiligheid

1. Inleiding

Op 9 december 2008 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oss besloten in principe positief te staan ten opzichte van een initiatief voor het realiseren en exploiteren van een crematorium in Oss. Na eveneens een positieve reactie in de commissie BOB (Bestuur, Organisatie, Bedrijvigheid) op 19 januari 2009 is opdracht gegeven te onderzoeken welke locaties geschikt zijn voor vestiging van een crematorium.

De voorliggende notitie is een verkenning op hoofdlijnen voor een locatie van een crematorium in Oss.

2. Programma van eisen crematorium

Een crematorium is een regionaal georiënteerde functie gericht op het nemen van afscheid van een overledene en de verbranding van het stoffelijk overschot. Bij een crematorium is een ingetogen sfeer belangrijk. Hiervoor is het van belang dat de locatie enige afstand heeft tot bijvoorbeeld woonbebouwing of bedrijvigheid, dan wel dat er een goede afscheiding tot stand komt. Ook spelen bereikbaarheid en parkeren een belangrijke rol.

Adviesbureau Genius Loci heeft de mogelijkheden voor een crematorium in Oss onderzocht¹. Uit dit onderzoek blijkt dat er in Oss voldoende ruimte is voor een kleinschalig crematorium. In een kleinschalig crematorium gaat het om ongeveer 300 tot 500 crematies per jaar. Waar een aantal jaren geleden voorzieningen zoals crematoria steeds grootschaliger werden, is de laatste jaren een ommekeer te zien. Ook op het gebied van uitvaarten is er de behoefte aan kwalitatieve dienstverlening, persoonlijke aandacht voor afscheidsdiensten en kleinschaligheid. Daarnaast wordt door de diverse exploitanten landelijk gezien een goede verspreiding van crematoria nagestreefd. Het resultaat van deze dichte bezetting is dat de crematoria die nu gebouwd worden kleiner zijn van opzet of een gedeeld verzorgingsgebied kennen. Ook in de omgeving van Oss is een aantal crematoria, zoals in Uden, Rosmalen, Beuningen en Nijmegen. Inspelend op de trend van schaalverkleining en de grootte van de stad Oss is er in Oss ruimte voor een crematorium.

Binnen de gemeente Oss liggen –naast diverse kleinschalige voorzieningen- het Stadsmortuarium aan de Docfalaan en de algemene gemeentelijke begraafplaats Hoogen Heuvel. Het Stadsmortuarium richt zich op de uitvaartverzorging, het opbaren en afscheidsdiensten. Op de algemene begraafplaats Hoogen Heuvel is voldoende ruimte voor asbestemmingen, zeker na inrichting van de beoogde uitbreiding aan de noordzijde van de begraafplaats. Op de begraafplaats worden verschillende asbestemmingen aangeboden, zoals een urnengraf, een columbarium (urnenmuur met gedenkteken) en een strooiveld. Aangezien deze voorzieningen reeds in de stad aanwezig zijn, is het mogelijk dat het crematorium in Oss zich richt op haar kerntaak. Hierover dient met de ontwikkelende partij overeenstemming bereikt te worden.

---

¹ Genius Loci (2007), *Vestiging Crematorium Oss, Verkennend onderzoek*.

Met de vestiging van een crematorium in Oss wordt de burgers van Oss en aangrenzende regio een mogelijkheid geboden om dichtbij huis te blijven voor het afscheid.

Naar aanleiding van de eerste aanvraag om vestiging van een crematorium in Oss, heeft de gemeente een verkennend onderzoek laten uitvoeren door Genius Loci. Inmiddels hebben ook twee andere uitvaartorganisaties interesse getoond om in Oss een crematorium te realiseren. Vanuit deze uitvaartorganisaties wordt aangegeven dat zij behoefte hebben aan een terreinoppervlak van 7.000-14.000 m², waarop de bebouwing van circa 1.500 tot 2.000 m² wordt gerealiseerd. Het benodigd oppervlak is afhankelijk van welke functies op het terrein een plek dienen te krijgen en de eisen voor de stedenbouwkundige en landschappelijke inpassing.

Naast de bebouwing dient het terrein voldoende ruimte te bieden voor parkeren en de landschappelijke inpassing. Voor het parkeren wordt, afhankelijk van de organisatie, uitgegaan van 60 tot 100 parkeerplaatsen bij een crematorium van deze omvang. Het is belangrijk dat ook de piekbelasting kan worden opgevangen, zoals ook in de Inspectierichtlijn Lijkbezorging² staat: "Crematoria dienen over voldoende parkeercapaciteit te beschikken, rekening houdend met de mogelijkheid dat bij meerdere drukbezochte crematies per dag overlapping van bezoekers kan ontstaan." Naast het parkeren is bereikbaarheid van belang.

3.   Uitgangspunten bepaling zoekgebied

Gezocht wordt naar een locatie voor een crematorium binnen de gemeente Oss. Bij deze zoektocht is het zinvol het zoekgebied in te perken. Dit gebeurt aan de hand van een aantal uitgangspunten; deze uitgangspunten geven richting aan de locatiekeuze. De uitgangspunten voor de bepaling van het zoekgebied zijn:

- oriëntatie op het verzorgingsgebied,
- bereikbaarheid,
- aansluiting bij voorzieningen op het gebied van lijkbezorging,
- ruimtelijke uitstraling met het oog op piëteit,
- milieu.

Deze uitgangspunten worden hierna verder uitgewerkt.

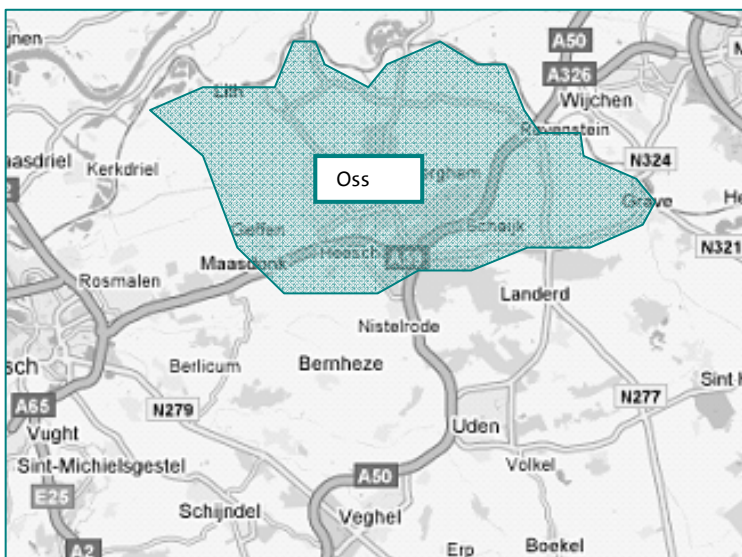
Oriëntatie op het verzorgingsgebied

In de omgeving van Oss liggen een aantal crematoria: Beuningen, Nijmegen, Uden en Rosmalen. Daarnaast worden in Boxmeer en Tiel op dit moment crematoria gebouwd. Bij de bepaling van het verzorgingsgebied is er vanuit gegaan dat de gebieden exact halverwege de afstand tussen twee crematoria aan elkaar grenzen. In afbeelding 1 is grofweg het verzorgingsgebied voor een crematorium in Oss weergegeven.

---

² Ministerie van Vrom, *Inspectierichtlijn Lijkbezorging*, 3^e herziene druk, p. 35.

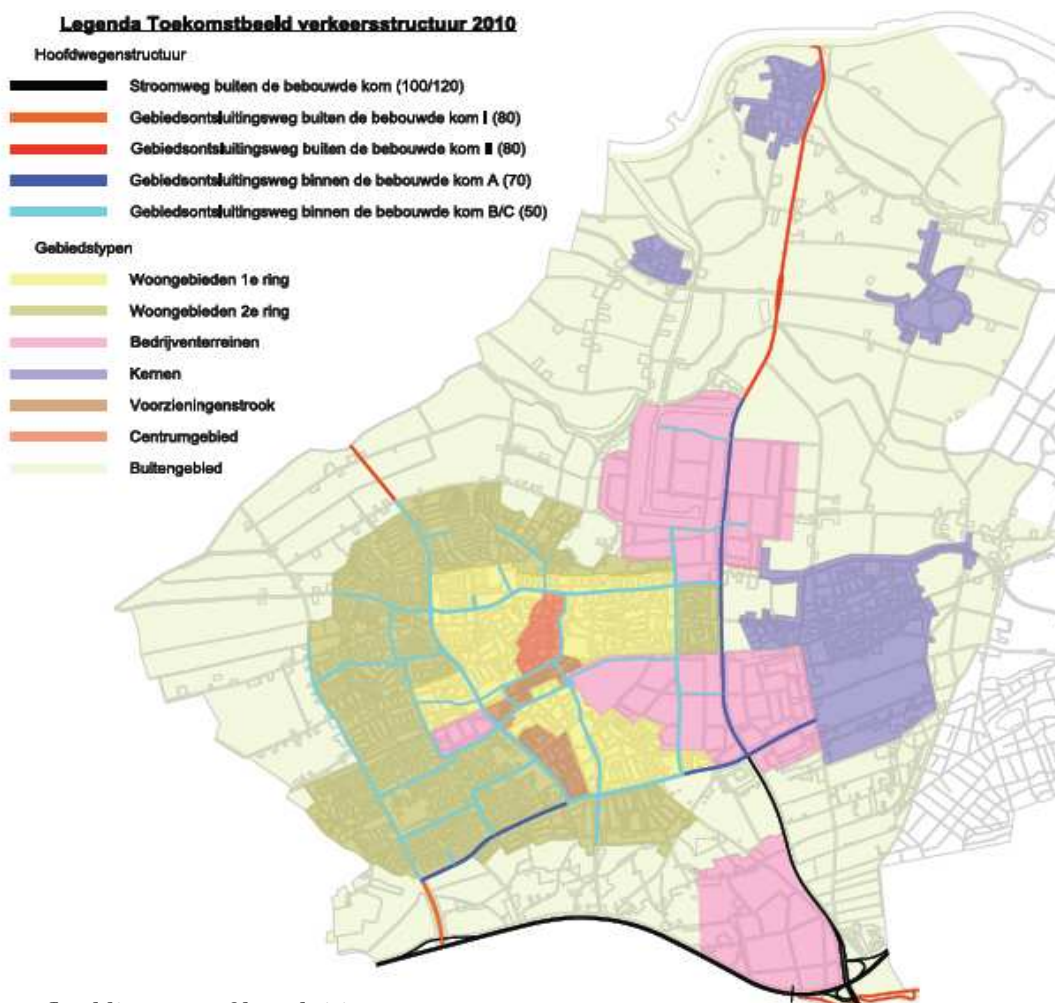
De meeste bezoekers van een crematorium komen met de auto. Door het crematorium te vestigen in de nabijheid van de grootste bevolkingspopulatie, kan de automobilititeit – zo niet in aantal verkeersbewegingen, maar wel in totaal afgelegde kilometers – beperkt worden, dit is gunstig vanuit het oogpunt van duurzaamheid.

Afbeelding 1 Verzorgingsgebied crematorium Oss

Binnen het verzorgingsgebied (afbeelding 1) vormt de stad Oss, samen met aangrenzende kernen Berghem en Heesch, de grootste bevolkingsconcentratie en dus het grootste verzorgingsgebied. Om deze reden wordt aansluiting gezocht bij deze kernen.

Bereikbaarheid

Afbeelding 2 Hoofdontsluitingsstructuur Oss

Een crematorium heeft een verkeersaantrekkende werking. Het aantal bezoekers bedraagt per crematie gemiddeld 60 personen. Deze 60 personen zijn verdeeld over 40 auto's³. Bij crematies gaat het om twee piekmomenten; het komen en gaan. Omdat een crematorium een regiofunctie heeft, komen de bezoekers uit de gehele regio.

Om te voorkomen dat bezoekers onnodige druk leggen op de verkeersstructuur in de stad is ligging aan of in de nabijheid van een uitvalsweg of doorgaande weg wenselijk; bij de ontsluiting van een crematoriumlocatie is een goede aanhaking op de hoofdwegenstructuur van belang. De belangrijkste (boven)regionale ontsluiting van Oss gebeurt via N329, en de snelweg A50-A59 (stroomweg in afbeelding 2). Verder is in afbeelding 2 de hoofdontsluitingsstructuur van Oss weergegeven. Een uitgangspunt voor het bepalen van het zoekgebied is een goede ontsluiting op stedelijk niveau, waarbij een herkenbare routing belangrijk is.

Aansluiting bij voorzieningen op het gebied van lijkbezorging

Een crematorium heeft naast de functie van verbrandingsoven ook een functie als rouwcentrum met afscheidsruimten. Afhankelijk van de plaatselijke situatie kan een crematorium een functie hebben voor opbaring, als mortuarium of voor het verstrooien van de as.

Aangezien in Oss voldoende mogelijkheden voor asbestemmingen aanwezig zijn op de algemene begraafplaats Hoogen Heuvel en de opbaarfunctie wordt gewaarborgd door het Stadsmortuarium adviseert Genius Loci een toekomstig crematorium zoveel mogelijk in combinatie met deze functies op te richten. Dit heeft voordelen op gebied van dubbelgebruik van bijvoorbeeld de parkeergelegenheid. Tevens kan de bundeling van functies leiden tot versterking en centralisering van functies en service naar de burger.

Vanwege de positieve effecten van functiebundeling is dit een uitgangspunt bij de bepaling van het zoekgebied.

Ruimtelijke uitstraling met het oog op piëteit

Nabestaanden en belangstellenden hechten veel waarde aan rust, discretie en privacy. Dit vraagt om afscherming van de ogen van buitenstaanders; de piëteitswaarde is erg belangrijk. Een aspect dat hierbij aandacht verdient is geluid van de omgeving (zoals een drukke weg) op het crematorium. Met het oog op de beleving van de nabestaanden heeft vestiging op een bedrijventerrein niet de voorkeur. Vestiging aan de rand van een bedrijventerrein is mogelijk op voorwaarde dat de ontsluiting en inpassing goed geregeld worden, waarbij de locatie geen associaties dient op te roepen met de bedrijvigheid in de nabijheid.

Daarnaast willen omwonenden de aanwezigheid van een crematorium zo min mogelijk ervaren. Het crematorium is door dit alles een besloten faciliteit. Ligging in een landschappelijke sfeer past goed bij een crematorium.

---

³ Genius Loci (2007), *Vestiging Crematorium Oss, Verkennend onderzoek*, p.10; Ministerie van Vrom, *Inspectierichtlijn Lijkbezorging, 3^e herziene druk*, p. 35

Milieu

Een crematorium is een functie in de Milieucategorie 3.2. Hierbij hoort een afstand van 100 meter tot woonbebouwing; het gaat hierbij over een afstand vanaf het uitlaatpunt. Dit sluit vestiging te midden van een woongebied uit (de woongebieden in Oss zijn weergegeven in afbeelding 2). Een voor de hand liggende plaats, voor een functie in deze milieucategorie, is een bedrijventerrein, maar vanwege piëteitsoverwegingen wordt vestiging op een bedrijventerrein minder wenselijk geacht.

Uitgangspunt voor het zoekgebied is een locatie aan de rand van de stedelijke bebouwing.

4. Afbakening zoekgebied

Door middel van de uitgangspunten die zijn benoemd in paragraaf 3, is het onderzoek naar een geschikte locatie voor een crematorium afgebakend.

De noordzijde van Oss is vanwege de meer excentrische ligging ten opzichte van het verzorgingsgebied en de afstand tot de hoofdontsluitingsstructuur minder geschikt. Het landschap in het gebied ten noorden van Oss heeft een open karakter waardoor inpassing van een besloten functie als een crematorium minder wenselijk is. Daarnaast is aan de noordzijde richting Macharen een grondwaterbeschermingsgebied gelegen, hiermee dient bij eventuele asbestemmingen (zoals een mogelijk strooiveld) vanuit milieuoogpunt rekening worden gehouden⁴.

Het gebied ten westen van Oss vormt onderdeel van een zoekgebied voor de ontwikkeling van nieuwe woongebieden. Voor de termijn waarop nu naar een locatie gezocht wordt, is deze locatie niet opportuun omdat discussie over de eventuele invulling en het ruimtebeslag van deze nieuwe woongebieden nog in volle gang is. Besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden.

Het gebied ten oosten van de N329 en ten zuiden van Berghem ligt in vergelijking met de zuidelijke geleidingszone en de zone Oss-Berghem minder nabij het stedelijk gebied. Daarnaast vormt de N329 een barrière en is aansluiting op de hoofdontsluitingsstructuur moeizaam. Dit gebied ligt meer in de invloedssfeer van het natuurgebied en mist de mogelijkheden van aanhaking bij het grootste verzorgingsgebied (Oss-Heesch). Meer naar het zuiden toe ligt de invloedssfeer van het motorcrossterrein Nieuw Zevenbergen. Om deze redenen is dit gebied minder geschikt.

Op basis van de benoemde uitgangspunten is het zoekgebied bepaald op de zuidelijke geleidingszone tussen Oss en Heesch evenals de geleidingszone tussen Oss en Berghem (zie afbeelding 3).

Voor beide gebieden wordt momenteel gewerkt aan een gebiedsvisie. Er zal nader bekeken moeten worden op welke wijze een crematorium in deze visies inpasbaar is. De Structuurvisie Oss 2020 geeft al een richting.

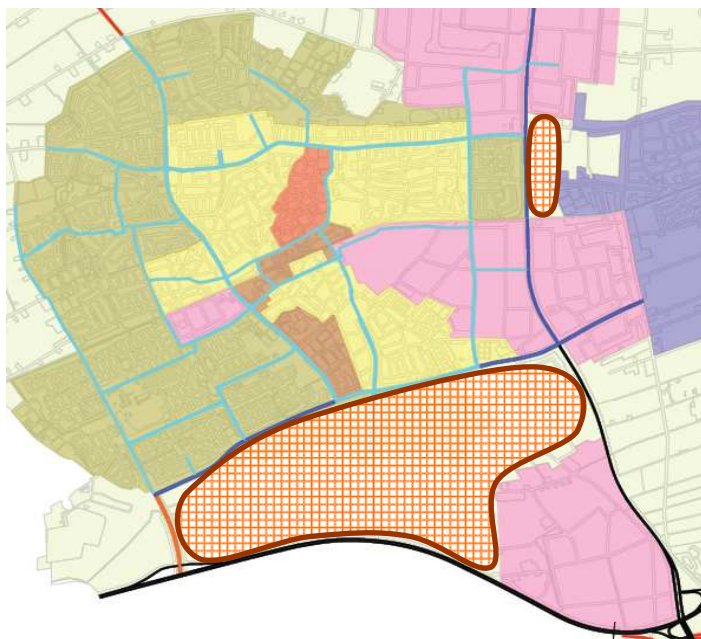
Volgens de Structuurvisie Oss 2020 is in de zuidelijke geleidingszone op beperkte schaal ruimte voor de functies wonen, recreatie en op enkele specifieke plaatsen zorg of bedrijvigheid. Hierbij is het versterken van het landschappelijk kader aan bossen en houtsingels en het beheer van open ruimten

---

⁴ Ministerie van Vrom, *Inspectierichtlijn Lijkbezorging, 3^e herziene druk*, p. 38

een belangrijk uitgangspunt. Een crematorium kan –door de wijze van inpassing- bijdragen aan het versterken van dit landschappelijk kader.

In de Structuurvisie Oss 2020 wordt de geleidingszone Oss-Berghem omschreven als “een grote groene ruimte, die als groene geleiding tussen de kernen functioneert. Tegelijkertijd vormt de ruimte een onderbreking van de bedrijvigheid langs de werkas, wat de mogelijkheid biedt om Oss en Berghem op verantwoorde wijze met elkaar te verbinden.” In de verbinding met Berghem is dit dus een cruciaal gebied en inpassing van een crematorium vergt de grootste omzichtigheid.

Afbeelding 3 Zoekgebied

5. Zoekgebied en zones

Binnen het afgebakende zoekgebied is gezocht naar geschikte zones, waar vestiging van een crematorium mogelijk zou kunnen zijn. In dit locatieonderzoek wordt niet ingegaan op specifieke locaties, maar is het zoekgebied opgedeeld in een aantal zones. Naar aanleiding van dit onderzoek kan met de ontwikkelende partij in een nadere uitwerking worden gekeken naar een optimale invulling en een precieze locatiebepaling.

Bij de bepaling van de zones is rekening gehouden met de uitgangspunten zoals deze in paragraaf 3 zijn benoemd en met de landschappelijke en stedenbouwkundige karakteristieken van de verschillende zones⁵.

De benoemde zones zijn (zie afbeelding 4):

- a. Cereslaan;
- b. Ruwaardsingel;
- c. Mugheuvellaan/Nieuwe Hescheweg;
- d. Kantsingel;
- e. Julianasingel;
- f. Docfalaan;
- g. Osseweg.

⁵ De afbakening van de exacte locatie op perceelsniveau gebeurt in een latere fase, in overleg met de ontwikkelende partij.

Afbeelding 4 Mogelijke locaties

6. Criteria voor locatieafweging

De negen benoemde zones worden beoordeeld op basis van de voor- en nadelen voor vestiging van een crematorium.

De benoemde zones worden beoordeeld op de volgende afwegingscriteria:

1. terreinomvang en beschikbaarheid (andere functies waaronder natuur/EHS);
2. bereikbaarheid en ontsluiting;
3. landschappelijke en stedenbouwkundige kwaliteit;
4. milieu (milieuzonering, geluid, externe veiligheid);
5. synergie.

Terreinomvang en beschikbaarheid

Voor de realisatie van deze functie zal in ieder geval een bestemmingsplanwijziging plaats moeten vinden. Een crematorium valt onder de bestemming Maatschappelijk maar moet door middel van een aparte functieaanduiding geregeld worden. De bestemming Maatschappelijk- Crematorium is in Oss nog nergens aanwezig. Dit geldt dus voor alle benoemde zones en is daarmee geen onderscheidende factor.

In de benoemde zones is over het algemeen voldoende ruimte om een crematorium te realiseren; bij de precieze locatiebepaling dient een voldoende groot perceel bestemd te worden. Voor het crematorium wordt gezocht naar een locatie van circa 10.000 m². Hiervan is circa 1.500 tot 2.000 m² bebouwd en circa 2.500 m² voor parkeren. Het resterende oppervlak wordt gebruikt voor landschappelijke inpassing en eventueel voor strooivelden of dergelijke. De precieze maat is afhankelijk van welke voorzieningen een crematorium in Oss zal gaan aanbieden (discussie over mortuariumfunctie, asbestemmingen), de mogelijke ruimtewinst door clustering van functies en de eisen rond compensatie en landschappelijke inpassing.

In het kader van de beschikbaarheid van de gronden in de benoemde zones is het van belang om te weten welke functies er in de huidige situatie zijn. In dit kader zal ook worden gekeken naar de EHS, deze speelt in de zuidelijke geleedingszone een belangrijke rol. Bij ingrepen in de EHS speelt compensatie een rol. Daarnaast kan de eigendomssituatie van invloed zijn op de haalbaarheid.

Bereikbaarheid en ontsluiting

De locatie heeft een verkeersaantrekkende werking. Bij een crematie gaat het gemiddeld om circa 40 auto's. Deze zullen regelmatig in een rouwstoet arriveren. De verkeersaantrekkende werking kan hinderlijk zijn voor de omgeving. De voorkeur gaat uit naar aansluiting op een doorgaande weg, dan wel een aanhaking op de hoofdontsluitingsstructuur, waarbij woonbuurten worden ontzien.

Landschappelijke en stedenbouwkundige kwaliteit

Een crematorium is een ingetogen functie die op een bij de omgeving passende wijze ingepast dient te worden. Een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing is des te meer van belang aangezien het een besloten functie betreft. De mogelijkheden hiervoor verschillen per locatie en zijn afhankelijk van het karakter van het gebied.

Naast de mogelijkheden die het landschap biedt dient ook gekeken te worden naar de stedenbouwkundige kwaliteit van een gebied en op welke wijze de ontwikkeling van een crematorium binnen een bepaalde zone kan bijdragen aan de stedenbouwkundige structuur van Oss.

Milieu

Een crematorium is een functie in de Milieucategorie 3.2. Dit betekent dat volgens de zonering van het VNG een afstand van 100 meter (in verband met geur) ten opzichte van andere bebouwing moet worden aangehouden. Met moderne normen en filters wordt de geur - zo goed als - weggenomen. Echter, in verband met de beleving van de omwonenden is het van belang hinder te voorkomen.

Een tweede aandachtspunt is het geluid van de omgeving op het crematorium. Nabestaanden en belangstellenden hechten veel waarde aan rust. In de nog vast te stellen Geluidsnota Oss zijn de zuidelijke geleidingszone en de zone tussen Berghem en Oss aangewezen als 'landelijk gebied met hoge geluidsdruk'. Deze geluidsdruk wordt voornamelijk veroorzaakt door de hoofdwegstructuur; in de zone Oss-Berghem speelt tevens het spoorgeluid. Het nadeel van een hoge geluidsbelasting kan worden gecompenseerd door factoren die ook in de akoestische sfeer liggen, zoals geluidsluwe gevel, aangepaste indeling van het gebouw/perceel, gevelisolatie⁶.

Een derde aspect is externe veiligheid. Een crematorium valt niet onder de kwetsbare objecten, maar kan worden beschouwd als een beperkt kwetsbaar object⁷.

Voor de benoemde zones is een aantal aandachtspunten te onderscheiden. Ten eerste het invloedsgebied van het voormalige bedrijf Eques Coatings BV (in de hoek Kantsingel-Hoogheuvelstraat). In de toekomst zal duidelijk worden of deze contour gehandhaafd blijft; dit is afhankelijk van de toekomstige invulling van de locatie. Ten tweede het invloedsgebied van de transportroute voor gevaarlijke stoffen over onder meer de N329 – Julianasingel – Dr. Saal van Zwanenbergsingel. Ten derde het invloedsgebied van de gasleiding die via de Aengelbertlaan – Julianasingel – Kantsingel bedrijventerrein MoLaDa oploopt.

In het kader van externe veiligheid is in de bijlage een kaart opgenomen.

Binnen de diverse invloedsgebieden dient door middel van aanvullend onderzoek het groepsrisico berekend te worden. Overigens zal in het kader van de nog op te stellen visie op externe veiligheid de route voor gevaarlijke stoffen over de Julianasingel-Saal van Zwanenbergsingel opnieuw worden beoordeeld. Aangezien op dit moment deze route weinig wordt gebruikt, kan dat betekenen dat dit deel van de route gevaarlijke stoffen wordt verlegd of vervalst. Daarnaast zijn de ontwikkelingen op de voormalige locatie van Eques van belang. Beiden hebben consequenties voor het invloedsgebied. Welke consequenties bovenstaande ontwikkelingen hebben, zal te zijner tijd bekeken moeten worden.

Synergie

Bundeling van de verschillende functies rondom lijkbezorging heeft een meerwaarde doordat de functies elkaar kunnen versterken en voor de service naar de klant toe. Maar ook bijvoorbeeld in de oriëntatie vanuit de burger naar functies rondom lijkbezorging. Bij deze functies is te denken aan de algemene begraafplaats Hoogen Heuvel en het Stadsmortuarium. Deze functies

⁶ Geluidsnota Oss, concept, p.22

⁷ Besluit externe veiligheid inrichtingen, ofwel het BEVI.

liggen bij elkaar bij het kruispunt Julianasingel – Kantsingel.

Door agglomeratievoordelen kan ruimtewinst geboekt worden. In het bijzonder gaat dit op voor de combinatie met het Stadsmortuarium, waarbij de voorzieningen van elkaars mogelijkheden gebruik kunnen maken, zonder dat er transport hoeft plaats te vinden. Het Stadsmortuarium geeft bijvoorbeeld aan dat zij mogelijkheden zien in uitwisseling en gebruik van de afscheidsruidten. Op dit moment huurt het Stadsmortuarium op tijdelijke basis de voormalige Scheppingskerk voor de grotere afscheidsdiensten. Tevens kunnen de beide faciliteiten dezelfde parkeerplaatsen gebruiken. Hiermee kunnen de parkeerproblemen van het Stadsmortuarium in de huidige situatie worden opgelost.

Clustering met een eventuele nieuwe gemeentelijke begraafplaats in/nabij Megen is een optie die buiten beschouwing wordt gelaten, omdat deze te ver buiten het verzorgingsgebied ligt. Bovendien is de schaal en uitstraling van beide voorzieningen van een geheel andere orde.

7. Beoordeling

Op basis van genoemde criteria worden de negen benoemde zones beoordeeld.

a. Cereslaan

Het betreft de zone aan de oostzijde van de Cereslaan. De Cereslaan is een belangrijke invalsroute voor Oss vanuit het westen en het zuiden.

1. In deze zone ligt de nadruk op agrarische gebruik en een boomkwekerij. Grofweg kan worden gezegd dat de beboste gedeelten in deze zone tot de EHS behoren. De gronden zijn grotendeels in particuliere handen, met uitzondering van het hoekperceel Cereslaan-Ruwaardsingel en een perceel ten zuiden van een oost-west gerichte landbouwweg (zandpad) die parallel loopt aan de Ruwaardsingel.
2. Een crematorium kan worden ontsloten via de bestaande parallelweg van de Cereslaan. Op termijn verandert de aansluiting snelweg-Cereslaan in een rotonde. Ten behoeve van de verkeersveiligheid wordt er over gedacht om de maximaal toegestane snelheid te verlagen, in ieder geval ter plekke van de aansluiting op de snelweg. Een eventuele verlaging van de snelheid op de Cereslaan zou afwikkeling van het verkeer ten behoeve van het crematorium via de Cereslaan vergemakkelijken.
3. De bestaande omgeving biedt mogelijkheden tot goede landschappelijke inpassing binnen de karakteristiek van de zuidelijke geleedingszone. Echter, voor de samenhang van de zuidelijke geleedingszone met de Geffense Bosjes is de zone langs de Cereslaan van belang, waarbij de Cereslaan zelf een belangrijke barrière is. Door hier een functie als een crematorium te plaatsen worden de mogelijkheden samenhang te creëren verkleind. Een vraag die gesteld moet worden is of een ingetogen functie als een crematorium de juiste is voor de stadsentree langs de Cereslaan, ook doordat de bebouwing van de weg afgekeerd zal moeten worden vanwege het geluid. Aan de

andere kant kan een crematorium een functie vervullen in het versterken van het landschap; de locatie zal dan enige afstand hebben tot de weg. In deze optiek wordt de entree tot de stad gevormd door een landschappelijk aantrekkelijk gebied.

4. Qua milieu ligt de bebouwing op ruim voldoende afstand en externe veiligheid vormt geen probleem. Verkeersgeluid vanaf de Cereslaan-Ruwaardsingel-snelweg is een aandachtspunt.
5. Door de afstand tot de andere voorzieningen op het gebied van de lijkbezorging kan er niet worden gesproken over synergie op dit gebied.

b. Ruwaardsingel

Deze zone ligt aan de zuidzijde van de Ruwaardsingel tussen de Cereslaan en de Amelsestraat. De Ruwaardsingel vormt de doorgaande route vanuit het westen/zuidwesten via de invalsweg Cereslaan naar het centrum van de stad. De scheidslijn tussen het open gebied ten zuiden van de Ruwaardsingel en de woonbebouwing aan de noordzijde van de Ruwaardsingel is hier duidelijk waarneembaar.

1. De gronden in deze zone zijn in agrarisch gebruik. Het gebied is grotendeels particulier eigendom. Met uitzondering van een klein perceel op de hoek Ruwaardsingel-Cereslaan behoort deze zone niet tot de EHS.
2. De ontsluiting van een crematorium kan plaatsvinden via een nieuw aan te leggen doorgetrokken parallelweg langs de Cereslaan of via een verlenging van de Witte Hoeflaan; een en ander afhankelijk van de precieze locatie van de ontwikkeling. Een nieuwe rechtstreekse ontsluiting op de Ruwaardsingel, bijvoorbeeld door het aanpassen van het kruispunt Ruwaardsingel-Van Lennephof met een zuidelijke aftakking, is voor deze aantallen verkeer niet opportuun; indien de realiserende partij dit wel zou willen, dient dit bij een eventuele nadere uitwerking van deze locatie onderzocht te worden.
3. Het gebied is in de huidige vorm een redelijk open akkerlandschap. Inpassing vergt hier een inspanning, maar verdichting is mogelijk binnen dit landschap, met behoud van zichtlijnen vanaf de Ruwaardsingel. Inpassing van een crematorium is mogelijk, maar vormt wel een aantasting van de relatieve openheid en het groene, landelijke gebied.
4. Qua milieunormering kan voldoende afstand worden aan gehouden tot woonbebouwing. Aandachtspunt is het geluid van de Ruwaardsingel.
5. Door de afstand tot de andere voorzieningen op het gebied van de lijkbezorging kan er niet worden gesproken over synergie op dit gebied.

c. Mugheuveelstraat/Nieuwe Hescheweg

Het betreft een gebied aan de zuidzijde van de gemeente. De zone valt uiteen in twee delen, waarbij het westelijk deel de Mugheuveelstraat betreft, nabij het klooster. Het oostelijk deel beslaat een gedeelte van de Nieuwe Hescheweg.

1. In het oostelijk deel van de zone is sprake van woon- en bedrijfsbebouwing; het westelijk deel (grofweg ten westen van de Benedictuslaan) bestaat uit grasvelden omringd door bossages. Een aantal van deze bossages maakt onderdeel uit van de EHS. Het voormalige klooster aan de Benedictuslaan) is tegenwoordig in eigendom van de GGZ, evenals een groot perceel langs de Mugheuveelstraat, dat voorheen in eigendom was bij de priorij der benedictinessen. In de zone zijn

enkel een paar percelen langs de Brierstraat -net ten oosten van de Nieuwe Hescheweg-gemeentelijk eigendom. Vanwege de afstand tot de woonbebouwing kan in dit deel geen crematorium worden gevestigd.

2. Beide delen van de zone zijn goed ontsloten op de Nieuwe Hescheweg (richting Julianasingel of richting Heesch). Hoewel de zone een directe zichtrelatie heeft met de snelweg, is het gebied vanaf de snelweg niet rechtstreeks te bereiken.
3. Aan de westzijde van de zone is inpassing in het landschap goed voorstelbaar door gebruik te maken van de bestaande open ruimtes in het kampenlandschap. In het gebied ten oosten van de Nieuwe Hescheweg is het agrarisch gebruik iets nadrukkelijker aanwezig.
4. Milieunormen in verband met geur ten opzichte van bebouwing vragen om aandacht bij de nadere locatiebepaling, maar binnen de zone zijn mogelijkheden om een crematorium zo te situeren dat de bestaande bebouwing geen hinder ondervindt. Een ander aandachtspunt is het geluid van de snelweg evenals de externe veiligheid vanwege de nabijheid van de snelweg.
5. Door de afstand tot de andere voorzieningen op het gebied van de lijkbezorging kan er niet worden gesproken over synergie op dit gebied.

d. Kantsingel

De zone Kantsingel valt uiteen in twee delen, namelijk het zuidoostelijk deel (rondom de tennisvelden) en een noordwestelijk deel (hoek Kantsingel-Kloosterstraat).

1. Een groot deel van het gebied is in eigendom van particulieren. Voor het noordwestelijk deel zijn al plannen om hier bedrijvigheid mogelijk te maken. In het zuidoostelijk deel van de zone is een tenniscomplex gelegen, waarin de tennisclub recent heeft geïnvesteerd. Vestiging van een crematorium op deze locatie betekent echter wel de verplaatsing van de tennisvelden. Langs de Hoogheuvelstraat ligt een woonwagenlocatie.
2. De zone is goed bereikbaar via de Kantsingel; ontsluiting rechtstreeks op de Kantsingel is niet gewenst vanwege de functie van de weg voor de verkeersafwikkeling van het omliggende bedrijventerrein.
3. De inpasbaarheid van een crematorium in het gebied van de tennisvelden is groot. Maar juist deze locatie is binnen de stedenbouwkundige structuur van Oss een locatie die (bij een eventuele herontwikkeling) een belangrijke functie kan vervullen, bijvoorbeeld voor een herkenbare entree vanaf de Julianasingel naar het achterliggende bedrijventerrein. Een functie als een crematorium is een gesloten functie die zich hiervoor minder leent.
4. De Kantsingelzone is gelegen binnen het plangebied van het bestemmingsplan MoLaDa. Op dit bedrijventerrein speelt een aantal zaken in het kader van externe veiligheid (o.a. contour van voormalig bedrijf Eques, gasleiding, route gevaarlijke stoffen); er zal aanvullend onderzoek moeten plaatsvinden naar het groepsrisico. Er loopt een gasleiding vanaf de Aengelbertlaan over de Julianasingel, naar de Kantsingel, waar deze splitst richting Kloosterstraat en verder over de Kantsingel.

Voor de gehele zone geldt dat geluid een aandachtspunt is bij de uitwerking. Tevens geldt in de gehele zone dat de exacte positionering van het crematorium een aandachtspunt is in het kader van de milieuzonering, in het bijzonder ten opzichte van het woonwagencentrum aan de

Hoogheuvelstraat. Het noordwestelijk deel van de zone (omgeving Kloosterstraat) ligt dicht tegen de woonbebouwing van het stadsdeel Zuid, waardoor er weinig flexibiliteit is in de ligging van een crematorium in het kader van de milieuzonering.

Het crematorium dient tegen de Kantsingel aan te liggen.

5. In het noordwestelijk deel van de zone is geen sprake van synergie met andere functies op het gebied van lijkbezorging, maar in nabijheid van het kruispunt Kantsingel-Julianasingel (het zuidoostelijk deel van de zone Kantsingel) is er uitwisseling mogelijk door nabijheid van de algemene begraafplaats Hoogen Heuvel en het Stadsmortuarium, aan de overzijde van de Julianasingel.

e. Julianasingel

Deze zone omvat het bosgebied langs de Julianasingel tussen de Docfalaan en de Aengelbertlaan.

1. Het gebied bestaat grotendeels uit bos en is in eigendom van de gemeente. Deze bossen maken onderdeel uit van de EHS. Binnen de EHS dienen dergelijke ontwikkelingen goed afgewogen te worden. Ingrepen in de EHS zullen gecompenseerd moeten worden. Overleg met de provincie leert dat zij in principe niet negatief staat ten opzichte van het realiseren van een crematorium indien hierdoor aanwijsbare voordelen gehaald worden o.a. in het kader van zuinig ruimtegebruik. Realisatie in deze zone daagt uit tot compactheid. Een aandachtspunt is dat een deel van deze zone (aansluitend aan Stadsmortuarium) is aangewezen als noodbegraafplaats in het rampenplan. Bekeken dient te worden of hiervoor een andere plaats aangewezen kan worden. Daarnaast is het bosgebied een uitloopgebied voor de wijk Oss-Zuid.
2. Door de ontsluiting via de Docfalaan op de Julianasingel is een bijna rechtstreekse aanhaking op de hoofdontsluitingsstructuur mogelijk.
3. De bossages bieden goede uitgangspunten voor de inpassing van een crematorium, waarbij de waarde van dit bosgebied en de landschappelijke sfeer belangrijk zijn. De stedelijke (functionele) structuur wordt versterkt door aansluiting van het crematorium bij andere functies op het gebied van lijkbezorging.
4. Milieuzonering is een aandachtspunt in verband met de verspreidliggende woonbebouwing in het bosgebied. Ook is geluid van de Julianasingel een aandachtspunt. In verband met externe veiligheid zal een aanvullend onderzoek moeten plaats vinden naar het groepsrisico, vanwege de route gevaarlijke stoffen, de gasleiding (die vanuit het oosten over de Julianasingel loopt en afbuigt naar de Kantsingel) en het invloedsgebied van het voormalige bedrijf Eques. Verwacht wordt dat voor de functie van een crematorium een en ander kan worden verantwoord.
5. In deze zone kan een directe relatie met het bestaande Stadsmortuarium worden gerealiseerd, waardoor er sprake is van sterke synergie op het gebied van lijkbezorging. Beide functies kunnen optimaal van elkaars voorzieningen gebruik maken (mogelijkheden voor uitwisseling van ruimtes en parkeermogelijkheden). Met realisatie van een crematorium in de directe nabijheid van de algemene begraafplaats Hoogen Heuvel en het Stadsmortuarium wordt een stevige cluster neergezet op het gebied van de lijkbezorging. Dit biedt ook duidelijkheid richting de bezoeker.

f. Docfalaan

Deze zone is gelegen langs de Docfalaan, grofweg tussen de Vierwindenlaan en de Steenweg. De zone wordt halverwege onderbroken door de Naaldhof en valt qua karakteristieken uiteen in een noordelijk deel (tussen de Vierwindenlaan en de Munlaan) en een zuidelijk deel (tussen de Munlaan en de Steenweg).

1. In grote lijnen kan worden gesteld dat de bossen langs de Docfalaan op provinciaal niveau zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De graslanden worden onder andere gebruikt als paardensportaccommodatie met kleinschalige bebouwing (Docfalaan 10). Het toevoegen van een stedelijke functie versnipperd dit gebied nog meer. Het zuidelijke deel van de zone is een open gebied tussen de stad Oss en het bedrijventerrein Vorstengrafdonk; dit heeft een landschappelijke en ecologische waarde. Vanuit de Rijsvennen zal een ecoduct richting deze open zone worden aangelegd. Het gebied is grotendeels in agrarisch gebruik. In de Structuurvisie Oss 2020 is voor dit gebied een streven naar een recreatielandschap geformuleerd; activiteiten gericht op landschapsbeleving, natuurvorsing en recreatie gericht op buitenactiviteiten. In deze visie wordt het bosrijke gebied langs de Docfalaan aangewezen voor natuurgebied en natuurontwikkeling.
2. De Docfalaan sluit aan op de Julianasingel die deel uit maakt van de hoofdontsluitingsstructuur van de stad Oss. De Docfalaan wordt veel gebruikt door scholieren per fiets. Daarnaast heeft de Docfalaan veel erfontsluitingen. Aan de zuidzijde richting Vorstengrafdonk is de weg afgesloten waardoor gemotoriseerd verkeer geen doorgang heeft tussen het bedrijventerrein en de Julianasingel.
3. Voor het open gebied (zuidzijde van de zone) geldt dat de openheid wordt gewaardeerd als landschappelijke geleiding tussen de stad en het bedrijventerrein. Dit gebied vormt de verbinding tussen de natuurgebieden aan de oostzijde van de N329 (Herperduin) en de zuidelijke geleidingszone. Om de verbinding te versterken zal een ecoduct worden aangelegd. Bebouwing beïnvloedt deze kwaliteit. De omgeving biedt mogelijkheden tot landschappelijke inpassing binnen de karakteristiek van de zuidelijke geleidingszone. Mogelijkheden van inpassing zijn erg afhankelijk van de exacte locatie.
4. Qua milieuzonering ligt bebouwing op ruim voldoende afstand. Echter, door het open gebied in het zuidelijk deel van de zone loopt een aantal gasleidingen, waaronder hoofdtransportleidingen. Bovendien ligt over de N329 een route gevaarlijke stoffen, waarvan het invloedsgebied een brede strook is. Wat dit betekent voor het groepsrisico in het kader van de externe veiligheid moet worden onderzocht, maar realisatie van een crematorium op een locatie in het zuiden van deze zone (vooral het gebied tussen de Docfalaan en de N329) lijkt door deze verschillende invloedsgebieden niet kansrijk. Tevens ligt aan de Steenweg een verdeelstation van de Gasunie; dit zal ook meespelen in de beoordeling op het gebied van externe veiligheid.
5. Hoewel het Stadsmortuarium ook aan de Docfalaan is gelegen (op de hoek met de Julianasingel) is de afstand groot voor de directe uitwisseling in ruimten en parkeren.

g. Osseweg

Deze zone is gelegen tussen Berghem en Oss en vormt door deze ligging een bijzonder gebied binnen het stedelijk gebied.

1. De zone Osseweg is een open gebied tussen Oss en Berghem dat grotendeels in agrarisch gebruik is. Het gebied aan de noordzijde van de Osseweg kent een versnipperd bezit (zowel particulier als gemeente); aan de zuidzijde van de Osseweg zijn de gronden grotendeels in gemeente-eigendom. De komst van een crematorium in deze zone is minder goed verenigbaar met andere functies die in deze zone worden gedacht; er wordt gewerkt aan een totaalvisie voor het gebied.
2. Het gebied is goed ontsloten via de Osseweg, die rechtstreeks aansluit op de N329.
3. Landschappelijke inpassing is een aandachtspunt en verdient nadere studie door de openheid van het gebied en de bijzondere rol die het gebied heeft in het stedelijk gebied Oss-Berghem. Vanwege de openheid van het gebied en de strategische ligging in het stedelijk gebied Oss-Berghem lijkt een besloten functie als een crematorium niet wenselijk.
4. In het kader van milieuzonering moet voldoende afstand worden gehouden ten opzichte van bebouwing van met name de Osseweg. Wel is geluid van de N329 en het spoor een aandachtspunt en moet nader onderzoek worden gedaan naar het groepsrisico in verband met de transportroute gevaarlijke stoffen. Het zuidelijk deel van de zone (ten zuiden van de Osseweg) ligt vrijwel geheel binnen het invloedsgebied van de spoorweg en de N329.
5. Er is geen sprake van synergie op het gebied van lijkbezorging.

8. Conclusie

In de voorgaande paragraaf zijn de benoemde zones beoordeeld en beschreven op basis van een aantal criteria. Op basis daarvan kan het volgende geconcludeerd worden:

1. Op het vlak van terreinomvang en beschikbaarheid is terreinomvang geen discriminant omdat in de benoemde zones voldoende oppervlak aanwezig is. Belangrijker is of de ruimte ook beschikbaar is. Wat belangrijk is voor de beschikbaarheid, is welke andere functies in het gebied zijn gesitueerd. Met de bestaande functies dient rekening gehouden te worden en in het uiterste geval dient verplaatsing van de bestaande functie overwogen te worden. Delen van de zones Docfalaan en Kantsingel kennen op dit moment een andere functie waarmee rekening gehouden dient te worden, namelijk paardensport en tennispark. Bovendien liggen (delen van) de zones Cereslaan, Julianasingel en Docfalaan in de EHS. Eigendomssituatie is niet leidend, maar kan wel van invloed zijn op de haalbaarheid. In de zones Cereslaan, Docfalaan, Julianasingel en zuidzijde van de Osseweg heeft de gemeente grond in eigendom, waarvan het oppervlak over het algemeen groot genoeg is voor de vestiging van een crematorium. Andere locaties zijn in particuliere handen of in gedeeld bezit.
2. Bereikbaarheid was een criterium bij het bepalen van het zoekgebied. Alle locaties scoren hierop redelijk tot voldoende. De nadere ontsluiting is binnen de ene zone directer dan in een andere. Bijzonder goed scoren de Cereslaan, Kantsingel, Julianasingel en Osseweg door de mogelijkheid

van een redelijke directe ontsluiting op een regionaal verbindende weg. Ook de zone Mugheuveelstraat/Nieuwe Hescheweg scoort redelijk. Docfalaan scoort neutraal door de ligging op iets grotere afstand van de gebiedsontsluitingswegen en de route langs woningen. Ook de ontsluiting van de Ruwaardsingel scoort neutraal; mogelijkheden voor een directe ontsluiting op de Ruwaardsingel kunnen indien wenselijk worden onderzocht. Andere ontsluitingsmogelijkheid is via een woonbuurt.

3. De mogelijkheden voor landschappelijke inpassing zijn in de zuidelijke geleedingszone over het algemeen goed, door het kampenlandschap met de al aanwezige bossages. Aandachtspunt hierbij is dat een groot deel van de bossen in de zuidelijke geleedingszone deel uitmaakt van de EHS. De Julianasingel is de enige locatie die in zijn geheel in de EHS gelegen is. Overleg met de provincie leert dat zij in principe niet negatief staan tegen de ontwikkeling van een crematorium ter plekke als er aanwijsbare voordelen worden behaald in het kader van zuinig ruimtegebruik. Delen van de zones langs de Cereslaan en de Docfalaan behoren tot de EHS. Bij de Ruwaardsingel en de Mugheuveelstraat/Nieuwe Hescheweg zijn aanknopingspunten voor inpassing; hier vergt zorgvuldige inpassing een inspanning. De Kantsingel heeft een stedelijker uitstraling nabij het bedrijventerrein. De landschappelijke inpasbaarheid in de zone Osseweg is complex vanwege de gevoeligheid van de invulling van deze zone. Naast de landschappelijke inpassing speelt ook de stedenbouwkundige structuur van Oss een rol, en of een crematorium hieraan kan bijdragen. Een zone als de Cereslaan of de Kantsingel zijn gelegen langs ontsluitingswegen die duidelijk fungeren als entree van Oss. Vestiging van een gesloten functie als een crematorium op een dergelijke plek vergt een extra inspanning (voor de invulling, architectuur, e.d.) en werpt de vraag op of het de beste functie is op de plek (in plaats van een omgekeerde redenering).
4. Op het gebied van milieu scoren de zones Cereslaan, Ruwaardsingel, de noordzijde van de Docfalaan en de Osseweg (noordzijde) voldoende, hoewel ook in deze zones rekening moet worden gehouden met het verkeerslawaaï en op een aantal plekken de routing van gevaarlijke stoffen. De andere locaties vergen een nauwkeuriger inpassing in verband met afstand tot bebouwing. Voor de Kantsingel en het zuidelijk deel van de Docfalaan liggen er duidelijke beperkingen vanuit de externe veiligheid. Op een aantal plaatsen kan het noodzakelijk zijn om een aanvullend onderzoek met betrekking tot externe veiligheid uit te laten voeren.
5. Tot slot, op het gebied van synergie scoort enkel de zone Julianasingel goed, door hun ligging nabij het stadsmortuarium en de begraafplaats Hoogen Heuvel. Ontwikkeling van het zuidelijke deel van de zone Kantsingel leidt ook tot synergie binnen de functies op het gebied van de lijkbezorging.

In onderstaande tabel wordt een en ander schematisch samengevat.

Locatie	1	2	3	4	5	Conclusie
	Terreinvang en beschikbaarheid	Bereikbaarheid en ontsluiting	Landschappelijk en stedenbouwkundig	Milieu	Synergie	
a. Cereslaan	0	+	0	+	-	
b. Ruwaardsingel	0	0	0	+	-	
c. Mugheuvelstraat/Nieuwe Hescheweg	0	+	+	0	-	
d. Kantsingel	-	+	noord - zuid 0	-	noord - zuid +	
e. Julianasingel	0	+	+	0	+	←
f. Docfalaan	0	0	noord + zuid -	noord + zuid -	noord 0 zuid -	
g. Osseweg	0	+	0	0	-	

Naar aanleiding van de beoordeling van de zones wordt geconcludeerd dat de zone Julianasingel de meeste criteria positief scoort.

Voor het criterium synergie is de zone Julianasingel de enige benoemde zone die ronduit positief scoort. De voorkeur voor deze mate van synergie komt onder andere voort uit het onderzoek van Genius Loci; in het verkennend onderzoek gaf zij voorkeur voor samenwerking en nabijheid van de verschillende functies op het gebied van lijkbezorging. De synergie zit niet enkel in de nabijheid van het Stadsmortuarium, maar ook in de nabijheid van de algemene begraafplaats. Met name een crematorium en een mortuarium kunnen elkaar aanvullen en er kan uitwisseling plaatsvinden in parkeren maar ook in het gebruik van ruimten.

Ontwikkeling binnen de zone Julianasingel betekent een ontwerpogave, waarbij samenwerking met het bestaande Stadsmortuarium van belang is ten einde de meest optimale synergie tussen de twee voorzieningen te bereiken. In dit kader zijn al gesprekken gevoerd tussen het Stadsmortuarium en de eerste aanvrager. Afhankelijk van de ruimtewinst die de synergie oplevert wordt beoordeeld of aantasting van de EHS gerechtvaardigd is. Bij een ingreep in de EHS dient in ieder geval gecompenseerd te worden.

In deze zone kan, door gebruik te maken van de bestaande omgeving, een besloten locatie worden gecreëerd die voldoende privacy biedt. Deze zone biedt goede uitgangspunten voor de inpassing van een crematorium. Realisatie van een crematorium binnen deze zone ondersteunt de functionele structuur van de stad. Daarnaast is de locatie goed bereikbaar vanuit het stedelijk gebied en vanuit de regio, door de ligging in directe nabijheid van een ontsluitingsroute. Belangrijk aandachtspunt is de nabijheid van enkele woningen. Daarnaast dient voor de externe veiligheid een nadere verkenning te worden uitgevoerd. De gronden zijn voornamelijk gemeente-eigendom.

9. Afsluitend

Geadviseerd wordt om op basis van het locatieonderzoek de mogelijkheden voor ontwikkeling en herinrichting van de zone Julianasingel nader te verkennen in samenwerking met de ontwikkelende partij en de stichting Stadsmortuarium. Hierbij dient ook inzichtelijk te worden op welke manier de gewenste synergie wordt bewerkstelligd. Voor de nadere uitwerking naar een locatie en invulling is het van belang om juiste kaders en randvoorwaarden te formuleren. Hierbij kan gedacht worden aan kwaliteitseisen, waaronder op het gebied van duurzame stedenbouw, maar ook qua invulling in functies. Op deze locatie lijkt het redelijk te veronderstellen dat het te realiseren crematorium zich richt op haar kerntaak, gezien de nabijheid van een mortuarium en een begraafplaats (ten behoeve van de asbestemmingen).

Hiervoor dient duidelijkheid te zijn over hoe om te gaan met verschillende aanvragers. De eerste aanvraag voor de realisatie van een crematorium binnen Oss is afkomstig van Dela. Met hen en de stichting Stadsmortuarium zijn door de gemeente Oss oriënterende gesprekken gevoerd over hoe een eventuele samenwerking vorm gegeven kan worden. Zij hebben een gezamenlijke brief gestuurd aan de gemeente en recent nogmaals laten weten dat zij graag de kans krijgen om het initiatief in gezamenlijkheid verder te brengen.

BIJLAGE

Signaleringskaart Externe Veiligheid

